

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PEDRO CRUZ VILLALÓN
23 päivänä lokakuuta 2014¹

Asia C-510/13

**E.ON Földgáz Trade Zrt
vastaan
Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal**
(Kúrian (Unkari) esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Maakaasun sisämarkkinat — Direktiivi 2003/55 — Direktiivi 2009/73 — Ajallinen soveltamisala — Oikeushenkilön (maakaasun jakeluyhtiö) asiavaltuus kansallisen sääntelyviranomaisen päätöstä koskevassa asiassa — Kansallinen asiavaltuutta koskeva edellytys, joka perustuu yksinomaan ”oikeudelliseen intressiin” — Tehokasta oikeussuojaa koskeva perusoikeus — Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla

1. Kúria (Unkarin ylin tuomioistuin) esittää tässä ennakkoratkaisupyyntönsä unionin tuomioistuimelle joukon kysymyksiä maakaasun sisämarkkinoita koskeviin yhteisiin sääntöihin liittyvien direktiivien 2003/55/EY² ja 2009/73/EY³ tulkinnasta.
2. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin esittää tarkemmin sanoen kysymyksiä ensinnäkin näiden kahden direktiivin ajallisesta soveltamisesta siinä tapauksessa, että riidanalainen kansallinen päätös on tehty ja riitautettu ajankohtana, jona direktiiviä 2003/55 vielä sovellettiin mutta direktiivi 2009/73, jolla se kumotaan, oli vielä täytäntöönpanovaiheessa.
3. Kúria esittää myös erityisesti epäilyksensä siitä, sopiiko hallinnollisissa riita-asioissa asiavaltuuteen liittyvä Unkarin vaatimus, jonka nojalla kantajalla on oltava ”oikeudellinen intressi” eikä pelkän taloudellisen vahingon olemassaolo riitä, yhteen unionin oikeuden kanssa. Pääasian kohteena olevassa tapauksessa Unkarin maakaasumarkkinoiden toimija E.ON on riitauttanut Unkarin kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksen, jolla tämä vahvisti perusteet, joiden mukaan ratkaistaan kaasuputken pitkäaikaisia kapasiteettivarauksia koskevat hakemukset. Unkarin alimpien oikeusasteen tuomioistuimet katsovat, että tämä päätös ei koske kantajan ”oikeudellista intressiä” vaan ainoastaan sen taloudellista intressiä. Tämän ennakkoratkaisupyyntönsä kohteena ovat ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen epäilykset siitä, onko tämä näkemys unionin oikeuden mukainen.

1 — Alkuperäinen kieli: espanja.

2 — Sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 98/30/EY kumoamisesta 26.6.2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/55/EY (EUVL L 176, s. 37).

3 — Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta 13.7.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY (EUVL L 211, s. 94).

I Asiaa koskeva lainsäädäntö

A Euroopan unionin oikeus

4. Direktiivissä 2003/55, joka tunnetaan myös nimellä ”toinen direktiivi”, veloitetaan jäsenvaltiot perustamaan yksi tai useampia elimiä, jotka toimivat sääntelyviranomaisina kaasualalla. Direktiivin 2003/55 25 artiklassa luetellaan muun muassa niiden osapuolten oikeudet, joita kyseisten viranomaisten päätökset koskevat. Nyt käsiteltävän ennakkoratkaisupyynnön kannalta erityisen merkityksellisiä ovat 5, 6 ja 11 kohta:

”25 artikla

Sääntelyviranomaiset

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen elin toimimaan riippumattomana sääntelyviranomaisena. Näiden viranomaisten on oltava täysin riippumattomia kaasualan teollisuuden eduista. Niiden on varmistettava tätä artiklaa soveltamalla ainakin syrjimättömyys, tosiasiallinen kilpailu ja markkinoiden tehokas toiminta seuraten erityisesti seuraavia seikkoja:

--

5. Jos jokin osapuoli haluaa tehdä valituksen siirtoverkon, jakeluverkon tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijasta 1, 2 ja 4 kohdassa sekä 19 artiklassa tarkoitettujen seikkojen osalta, se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, joka tekee riitojen ratkaisijana toimivana viranomaisena asiasta päätöksen kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaikaa voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jos sääntelyviranomaiset pyytävät lisätietoja. Määräaikaa voidaan pidentää valituksen tekijän suostumuksella. Päätös on sitova, paitsi jos ja siihen asti kun se kumotaan muutoksenhaussa.

6. Osapuoli, jota asia koskee ja jolla on oikeus tehdä valitus 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti tehdystä menetelmästä koskevasta päätöksestä tai, silloin kun sääntelyviranomaisella on kuulemisvelvollisuus, ehdotetuista menetelmistä, voi viimeistään kahden kuukauden kuluessa tai jäsenvaltioiden asettaman lyhyemmän ajanjakson kuluessa päätöksen tai päätösehdotuksen julkaisemisesta esittää valituksen vaatien päätöksen tai päätösehdotuksen uudelleentarkastelua. Valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta.

--

11. Edellä 5 ja 6 kohdassa tarkoitettut valitukset eivät rajoita yhteisön oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisen muutoksenhakuoikeuden käyttöä.”

5. Direktiivi 2003/55 kumottiin maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetulla direktiivillä 2009/73, jota kutsutaan myös ”kolmanneksi direktiiviksi”. Nyt käsiteltävän asian kannalta on mainittava erityisesti kyseisen direktiivin 41 artiklan seuraavat säännökset:

”11. Jos jokin osapuoli haluaa tehdä valituksen siirtoverkon, varastointilaitteiston, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten tai jakeluverkon haltijasta niiden veloitteiden suhteen, joita kyseisellä haltijalla on tämän direktiivin mukaisesti, se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, joka tekee riitojenratkaisuviranomaisena asiasta päätöksen kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaikaa voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jos sääntelyviranomaiset pyytävät lisätietoja. Tätä pidennettyä määräaikaa voidaan pidentää lisää valituksen tekijän suostumuksella. Sääntelyviranomaisen päätös on sitova, paitsi jos ja siihen asti kun se kumotaan muutoksenhaussa.

12. Kuka tahansa haittaa kärsinyt osapuoli, jolla on oikeus tehdä valitus tämän artiklan mukaisesti tehdystä menetelmästä koskevasta päätöksestä tai, jos sääntelyviranomaisella on velvollisuus neuvotella, ehdotetuista tariffeista tai menetelmistä, voi viimeistään kahden kuukauden kuluessa tai jäsenvaltioiden asettaman lyhyemmän ajanjakson kuluessa päätöksen tai päätösehdotuksen julkaisemisesta esittää valituksen vaatien päätöksen uudelleentarkastelua. Valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta.

13. Jäsenvaltioiden on luotava sellaiset asianmukaiset ja tehokkaat menetelmät sääntelyn, valvonnan ja avoimuuden turvaamiseksi, joilla vältetään määräävän aseman väärinkäyttö etenkin kuluttajien etujen vastaisella tavalla sekä kaikenlainen markkinoiden valtauksen tähtäävä toiminta. Näissä menetelmissä on otettava huomioon perustamissopimuksen määräykset ja erityisesti sen 82 artikla.

14. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastuussa olevia luonnollisia tai oikeushenkilöitä vastaan toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet, muun muassa jäsenvaltioiden kansallisen oikeuden mukaiset hallinnolliset toimet tai rikosoikeudelliset menettelyt, jos tässä direktiivissä säädettyjä luottamuksellisuussääntöjä ei ole noudatettu.

15. Edellä 11 ja 12 kohdassa tarkoitettut valitukset eivät rajoita yhteisön oikeuden ja/tai kansallisen oikeuden mukaisen muutoksenhakuoikeuden käyttöä.

16. Sääntelyviranomaisten tekemät päätökset on joka suhteessa perusteltava muutoksenhakumenettelyn mahdollistamiseksi tuomioistuimessa. Päätökset on oltava yleisön saatavilla siten, että kaupallisesti arkaluonteisten asioiden luottamuksellisuus ei vaarannu.

17. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisella tasolla on olemassa sopivat järjestelmät, joiden mukaisesti osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee, voi hakea siihen muutosta elimeltä, joka on riippumaton asianomaisista osapuolista ja hallituksista.”

6. Maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä annetussa asetuksessa N:o 1775/2005,⁴ joka on kumottu ja korvattu asetuksella N:o 715/2009,⁵ vahvistetaan periaatteet, joita sovelletaan kapasiteetinjakomekanismeihin ja siirtoverkonhaltijoita koskeviin ylikuormituksen hallintamenettelyihin. Asetuksen 5 artiklassa säädetään konkreettisesti otsikolla ”Kapasiteetinjakomekanismien ja ylikuormituksen hallintamenettelyjen periaatteet” seuraavaa:

”1. Jäljempänä 6 artiklan 3 kohdassa mainittujen siirtoverkon kaikkien kyseeseen tulevien kohtien maksimikapasiteetti saatetaan markkinaosapuolten käytettäväksi ottaen huomioon järjestelmän toimivuus ja verkon tehokas toiminta.

2. Siirtoverkonhaltijoiden on pantava täytäntöön ja julkistettava syrjimättömät ja avoimet kapasiteetinjakomekanismit, joiden olisi

- a) annettava asianmukaisia taloudellisia signaaleja teknisen kapasiteetin tehokasta ja maksimaalista käyttöä varten ja helpotettava investointeja uuteen infrastruktuuriin;
- b) oltava yhteensopivia markkinamekanismien kanssa, spot-markkinat ja kaupankäynnin keskuksat mukaan luettuina, oltava samalla joustavia, ja niitä on voitava mukauttaa muuttuviin markkinaolosuhteisiin;
- c) oltava yhteensopivia verkkoihin pääsyä koskevien jäsenvaltioiden järjestelmien kanssa.

4 — 28.9.2005 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1775/2005 (EUVL L 289, s. 1)

5 — Maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta 13.7.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009 (EUVL L 211, s. 36).

3. Kun siirtoverkonhaltijat tekevät uusia siirtosopimuksia tai käyvät uusia neuvotteluja olemassa olevista sopimuksista, kyseisissä sopimuksissa on otettava huomioon seuraavat periaatteet:

- a) jos kyseessä on sopimusperusteinen ylikuormitus, siirtoverkonhaltijan on tarjottava käyttämätöntä kapasiteettia ensimarkkinoilla ainakin seuraavan vuorokauden kapasiteettina ja keskeytyvänä kapasiteettina;
- b) verkonkäyttäjillä, jotka haluavat jälleenmyydä tai vuokrata edelleen käyttämättömän sovitun kapasiteettinsa jälkimarkkinoilla, on oltava siihen oikeus. Jäsenvaltiot voivat edellyttää, että verkonkäyttäjät tekevät tästä ilmoituksen tai antavat tästä tiedon siirtoverkonhaltijalle.

4. Jos voimassa olevissa siirtosopimuksissa sovittua kapasiteettia ei käytetä ja verkossa esiintyy sopimusperusteista ylikuormitusta, siirtoverkonhaltijoiden on sovellettava 3 kohtaa, jos niiden soveltamisella ei rikota voimassa olevissa siirtosopimuksissa asetettuja vaatimuksia. Jos niiden soveltamisella rikottaisiin voimassa olevia siirtosopimuksia, siirtoverkonhaltijoiden on toimivaltaisia viranomaisia kuultuaan esitettävä verkonkäyttäjälle pyyntö käyttämättömän kapasiteetin käyttämiseksi jälkimarkkinoilla 3 kohdan mukaisesti.

5. Jos kyseessä on fyysinen ylikuormitus, siirtoverkonhaltijan tai, tapauksen mukaan, sääntelyviranomaisten on sovellettava syrjimättömiä ja avoimia kapasiteetinjakomekanismeja.”

B Kansallinen lainsäädäntö

7. Vuoden 1952 siviiliprosessilain (laki nro III) (*Az 1952. évi III. számú, polgári perrendtartásról szóló törvény*) 3 §:ssä säädetään, että vain osapuoli, jolla on intressi asiassa, voi esittää vaatimuksia siviilioikeudellisia asioita käsittelevässä tuomioistuimessa, ellei laissa toisin säädetä.

8. Kyseisen lain 327 §:n 1 momentin a ja b kohdassa on hallinnollisia riita-asioita koskeva erityissääntö, jonka mukaan hallinnollisen valitusasian voi panna vireille hallintotuomioistuimissa asianosainen ja mikä tahansa muu asian osapuoli itseään nimenomaisesti koskevasta toimenpiteestä.

II Tosiseikat ja kansallinen oikeudenkäynti

9. FGSZ Földgázzállító Zrt. -niminen yhtiö on kaasuverkonhaltija Unkarissa. Voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan FGSZ (jäljempänä verkonhaltija) päättää kaasumarkkinoiden toimijoiden pitkäaikaisista kapasiteettivaruuksista hakemusten saapumisjärjestyksessä. Tarkistettuaan vapaana olevan kapasiteetin verkonhaltija päättää haetun pitkäaikaisen kapasiteettivaruksen tasosta ja tekee toimijan kanssa vastaavan pitkäaikaisen kapasiteettisopimuksen.

10. E.ON Földgáz Trade Zrt. (jäljempänä E.ON) on yksi Unkarin kaasumarkkinoiden toimijoista. Välipäätöksessä todetaan, että E.ON haki verkonhaltijalta kapasiteetin pitkäaikaista varaamista pidemmäksi kuin yhden kaasuvuoden ajaksi HAG:n kaasuputkea varten (Unkarin ja Itävallan välinen rajanylityspotki). Koska hakemukset ylittävät kaasuvuoden käytettävissä olleen vapaan kapasiteetin, verkonhaltija pyysi Unkarin sääntelyviranomaiselta ratkaisua asiaan.

11. Unkarin sääntelyviranomainen muutti 22.2.2010 tekemällään päätöksellä nro 98/2010 tuolloin voimassa ollutta päätöstä siten, että se velvoitti verkonhaltijan soveltamaan edellytystä, joka koski HAG:n kaasuputken vapaaseen kapasiteettiin kohdistuvia hakemuksia kaasuvuonna 2010/2011. Uudessa päätöksessä annettiin verkonhaltijalle oikeus hyväksyä yhtä vuotta pidemmät hakemukset 80 prosentin määrään saakka kaasuputken vapaasta kapasiteetista siltä osin kuin hakemukset koskivat

kaasuvuotta 2010/2011. Jäljellä oleva 20 prosenttia kaasuputken vapaasta kapasiteetista oli säilytettävä kaasuvuoteen 2010/2011 liittyvien vuosittaisten varausten käsittelyyn. Viranomaisen mielestä yli vuoden mittaisten varausten liian suuri määrä voi rajoittaa kilpailua ja vaikeuttaa muiden toimijoiden pääsyä markkinoille.

12. E.ON riitautti viranomaisen päätöksen nro 98/2010 osittain Fövárosi Bíróságissa, joka ratkaisi 27.3.2010 kanteen alimpana oikeusasteena ja perusti päätöksensä siihen, ettei kantajalla ollut asiavaltuutta. Kyseisen tuomioistuimen mielestä E.ON ei ollut esittänyt palvelusopimusta tai sopimusta, joka olisi tehty kapasiteetin saamisen varmistamiseksi, eikä se ollut tehnyt myöskään sopimusta verkonhaltijan kanssa. Unkarin prosessilainsäädännön ja Kúrian oikeuskäytännön mukaan taloudellinen vahinko ei voi olla asiavaltuuden perustana.

13. E.ON valitti alimmassa oikeusasteessa annetusta tuomiosta Kúriaan, joka on 2.7.2013 tekemällään välipäätöksellä esittänyt nyt käsiteltävän ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimelle.

III Ennakkoratkaisukysymykset ja asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

14. Unionin tuomioistuimen kirjaamossa toimitettiin 25.9.2013 ennakkoratkaisupyyntö, joka on esitetty SEUT 267 artiklan nojalla ja jonka sanamuoto on seuraava:

”1 Onko direktiivin 2003/55 25 artiklan säännöksiä, joissa määritetään, kenellä on asiavaltuus, sovellettava asiassa, jossa on kyse mainitun direktiivin voimassaolon aikana tehdystä hallinnollisesta päätöksestä, vai onko vireillä olevassa oikeudenkäynnissä otettava huomioon sen aikana voimaan tulleen direktiivin 2009/73/EY 41 artiklan säännökset ja etenkin sen 54 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan säännös, jonka mukaan kyseisiä säännöksiä on sovellettava 3 päivästä maaliskuuta 2011?”

2 Jos vuoden 2009 direktiiviä on sovellettava, voidaanko kyseisen direktiivin 41 artiklan 17 kohdassa tarkoitettuna ”osapuolena, jota päätös koskee”, pitää sellaista toimiluvan saanutta myyjää, jolla on käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltainen taloudellinen intressi valittaa päätöksestä, jolla on hyväksytty verkkosääntö tai määritetty sen sisältö, vai onko vain verkonhaltijaa, jolla on oikeus panna vireille säännön hyväksymistä koskeva menettely, pidettävä tällaisena osapuolena?

3 Jos vuoden 2003 direktiiviä on sovellettava, kuuluuko käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisen verkkosäännön hyväksyminen tai muuttaminen kapasiteetin myöntämiseen liittyvien hakemusten tutkimista koskevilta osiltaan kyseisen direktiivin 25 artiklan 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin?

4 Jos kyse on vuoden 2003 direktiivin 25 artiklan 6 kohdassa tarkoitettusta tapauksesta, voidaanko kyseisenä ”osapuolena, jota asia koskee”, pitää sellaista toimiluvan saanutta myyjää, jolla on käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltainen taloudellinen intressi valittaa päätöksestä, jolla on hyväksytty verkkosääntö tai määritetty sen sisältö, vai onko vain verkonhaltijaa, jolla on oikeus panna vireille säännön hyväksymistä koskeva menettely, pidettävä tällaisena osapuolena?

5 Miten on tulkittava vuoden 2003 direktiivin 25 artiklan 11 kohtaa, jonka mukaan 5 ja 6 kohdassa tarkoitettut valitukset eivät rajoita yhteisön oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisen muutoksenhakuoikeuden käyttöä, jos edellisiin kysymyksiin annettavista vastauksista seuraisi, että kansallisessa oikeudessa asetetaan valituksen tekemiselle ankarampia edellytyksiä kuin direktiivin säännöksissä tai yhteisön oikeudessa?”

15. Kirjallisia huomautuksiaan ovat esittäneet sekä Puolan tasavallan hallitus että Euroopan komissio.

IV Oikeudellinen arviointi

16. Kúrian esittämät viisi kysymystä muodostavat viime kädessä kaksi kysymystä. Ensimmäinen liittyy siihen, ovatko direktiivit 2003/55 ja 2009/73 ajallisesti sovellettavissa oikeudenkäynnissä. Ensimmäiseen kysymykseen annettava vastaus antaa mahdollisuuden yhdistää loput neljä kysymystä yhdeksi kysymykseksi, jossa keskitytään siihen, sopiiko kansallinen oikeussääntö yhteen unionin oikeuden kanssa, kun siinä tunnustetaan asiavaltuus yksinomaan sellaisille kaasualan toimijoille, joilla on ”oikeudellinen intressi”. Käsittelen näitä kahta kysymystä erikseen.

A Direktiivien 2003/55 ja 2009/73 ajallinen sovellettavuus

17. Kúria tiedustelee unionin tuomioistuimelta, kumpaa maakaasun markkinoita koskevista direktiiveistä on sovellettava nyt käsiteltävän kaltaiseen asiaan. Kysymys on merkityksellinen, sillä direktiiviin 2009/73 sisältyy prosessisääntöjä, joita ei ollut direktiivissä 2003/55 ja jotka voisivat johtaa erilaiseen ratkaisuun nyt käsiteltävässä asiassa.

18. Ainoastaan komissio on ottanut kantaa tähän seikkaan ja puoltanut direktiivin 2003/55 sovellettavuutta direktiivin 2009/73 sijasta. Komission mukaan ajankohta, joka on otettava huomioon, on ajankohta, jona sääntelyviranomaisen päätös tehtiin, eli 25.1.2010. Koska direktiivin 2009/73 täytäntöönpanon määräaika päättyi 3.3.2011, jolloin direktiivi 2003/55 kumottiin direktiivin 2009/73 53 artiklan nojalla, komissio katsoo, että nyt käsiteltävän asian kannalta ainoa merkityksellinen oikeussääntö on direktiivi 2003/55.

19. En voi yhtyä komission näkemykseen, jonka mukaan ajallisesti huomioon otettava ajankohta on riidanalaisen päätöksen tekopäivä. En ole samaa mieltä tästä perusteesta, sillä nyt käsiteltävässä asiassa tulee esiin kantajan asiavaltuuteen liittyvä ongelma ja, kuten tunnettua, sekä kansallisissa oikeusjärjestyksissä että unionin tuomioistuimessa on todettu, että tällaisissa tapauksissa merkityksellinen ajankohta on kanteen nostamishetki eikä riidanalaisen päätöksen tekohetki.⁶ Katson näin ollen, että huomioon otettava päivämäärä on nyt käsiteltävässä asiassa 27.3.2010, jolloin kanne nostettiin Fóvárosi Bíróságissa, eikä 25.1.2010.

20. Direktiivi 2003/55 oli joka tapauksessa kaikilta osin voimassa 27.3.2010, kun taas direktiivi 2009/73 oli, kuten asiakirja-aineistosta ilmenee, täytäntöönpanovaiheessa Unkarissa. Tästä syystä komissio toteaa perustellusti, että nyt käsiteltävään asiaan on sovellettava direktiiviä 2003/55.

21. Tämän jälkeen voidaan kysyä, vaikuttaako direktiivi 2009/73 jollain tavoin tähän asiaan, koska kyseessä oli säädös, joka oli jo voimassa, vaikka se oli vielä täytäntöönpanovaiheessa.

22. Kuten tunnettua, unionin tuomioistuin on todennut useissa tapauksissa, että direktiivin täytäntöönpanolle varatun määräajan kuluessa jäsenvaltioiden, joille direktiivi on osoitettu, on pidättäydyttävä toteuttamasta toimenpiteitä, jotka ovat omiaan vakavasti vaarantamaan kyseisessä direktiivissä säädetyn tavoitteen saavuttamisen.⁷ Koska pidättäytymisvelvollisuus koskee kaikkia kansallisia viranomaisia, sen on katsottava viittaavan minkä tahansa yleisten tai erityisten toimenpiteiden toteuttamiseen, joista tällainen kielteinen vaikutus voi johtua.⁸

6 — Ks. mm. tuomio Campogrande v. komissio (60/72, EU:C:1973:50, 4 kohta) ja Bensider ym. v. komissio (50/84, EU:C:1984:365, 8 kohta).

7 — Ks. tuomio Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, EU:C:1997:628, 45 kohta); tuomio Stichting Natuur en Milieu ym. (C-165/09–C-167/09, EU:C:2011:348, 78 kohta) ja tuomio Nomarchiaki Aftodioikisi Aitolokarnanias ym. (C-43/10, EU:C:2012:560, 57 kohta).

8 — *Ibidem*.

23. Edellä mainitussa oikeuskäytännössä viitataan kuitenkin jäsenvaltioiden aktiivisiin toimenpiteisiin, joilla pyritään vakavasti vaarantamaan direktiivin tavoite, eikä kansalliseen lainsäädäntöön, joka oli jo olemassa ennen kuin direktiivi tuli voimaan. Edellä mainitun oikeuskäytännön tarkoituksena on siis välttää toimenpiteet, joita toteutetaan direktiivin voimaantulon jälkeen ennen täytäntöönpanon määräaika ja joilla pyrittäisiin oikeudellisesti tai tosiasiallisesti vaarantamaan direktiivin tavoitteiden saavuttaminen.

24. Nyt käsiteltävän asian kohteena on lainkäyttöelimen yksittäispäätös, jossa sovelletaan vakiintunutta oikeuskäytäntöä, joka edellyttää sen toteutamista, että asianomaisella on oikeudellinen intressi eikä ainoastaan taloudellista intressiä, jotta tällä olisi asiavaltuus hallinto-oikeudellisessa menettelyssä. Kyseessä ei näin ollen ole kansallinen lainsäädäntö eikä kansallinen oikeuskäytäntö, joka olisi syntynyt erityisesti tätä asiaa varten.

25. Nyt käsiteltävä asia tuo lisäksi esiin tilanteen, jossa kaksi direktiiviä seuraa ajallisesti toisiaan; direktiivin 2009/73 täytäntöönpanoajana oli jo olemassa sovellettavaa unionin lainsäädäntöä, joka oli pantu kaikilta osin täytäntöön Unkarin oikeusjärjestyksessä.

26. Tässä tilanteessa on muistutettava siitä, että unionin tuomioistuin on jo aiemmin käsitellyt joitain vastaavia tapauksia. Unionin tuomioistuin näet nojautui oikeusvarmuuden periaatteeseen asiassa Hochtief AG,⁹ jossa oli kyse hallintosopimuksen tekomenettelystä, jonka aikana uuden direktiivin täytäntöönpanon määräaika päättyi, ja totesi, ettei kyseistä direktiiviä voitu soveltaa hankintaviranomaisen julkista rakennusurakkaa koskevan sopimuksen tekomenettelyssä tekemään päätökseen ennen tämän direktiivin täytäntöönpanolle kansallisessa oikeudessa asetetun määräajan päättymistä. Unionin tuomioistuin nojautui kyseisessä asiassa tuomioon komissio vastaan Ranska,¹⁰ jossa oli jo todettu, ettei direktiiviä voitu soveltaa oikeudenkäynnissä, joka oli pantu vireille ennen sen täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymistä.¹¹

27. Olen kaiken edellä esitetyn perusteella taipuvainen puoltamaan yksinomaan direktiivin 2003/55 soveltamista, sillä nyt käsiteltävä kysymys liittyy ajankohtaan, jona hallinnollinen riita-asia pantiin vireille ja jona kantajan on osoitettava Unkarin oikeusjärjestyksen mukaisesti ”oikeudellinen intressinsä”. On enää vahvistettava, voiko direktiivillä 2009/73 olla jokin tulkintaan perustuva vaikutus Unkarin lainsäädäntöön hetkellä, jolloin se oli vasta täytäntöönpanovaiheessa ja direktiivi 2003/55 oli vielä voimassa.

28. Tämän osalta katson, että unionin tuomioistuin on ollut ehdoton todetessaan, että velvollisuus direktiivin mukaiseen tulkintaan alkaa vasta siitä hetkestä, jolloin direktiivi pannaan nimenomaisesti täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessä (ja täytäntöönpano annetaan tiedoksi) tai, jos täytäntöönpano on laiminlyöty, täytäntöönpanon määräajan päättymishetkestä. Unionin tuomioistuimen suuri jaosto käsitteli tätä kysymystä asiassa Adeneler ym.¹² ja totesi, että ”jos direktiivin täytäntöönpano on myöhästynyt, kansallisille tuomioistuimille kuuluva yleinen velvollisuus tulkita kansallista oikeutta yhdenmukaisesti direktiivin kanssa tulee voimaan vasta *direktiivin täytäntöönpanolle asetetun määräajan päätyttyä*”.¹³

9 — Tuomio Hochtief ja Linde-Kca-Dresden (C-138/08, EU:C:2009:627).

10 — C-337/98 (EU:C:2000:543).

11 — Em. tuomio komissio v. Ranska, 38–40 kohta.

12 — C-212/04, EU:C:2006:443.

13 — Em. tuomio, 115 kohta (kursivointi tässä).

29. Tämä näkemys on mielestäni erityisen pakottava siinä tapauksessa, että direktiivit seuraavat toisiaan ja alalla on jo olemassa unionin säännöstö, joka edellyttää kansalliselta tuomioistuimelta vielä voimassa olevan direktiivin mukaista tulkintaa. Jos kansalliselta tuomioistuimelta edellytettäisiin kahden direktiivin mukaista tulkintaa, vaikka niiden sisältö poikkeaa usean säännöksen osalta, tällä luotaisiin oikeudellista epävarmuutta, joka olisi ristiriidassa unionin oikeusjärjestyksen kanssa, eikä sitä voida hyväksyä.

30. Näin ollen ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen siten, että kansallisen tuomioistuimen on sovellettava pääasian kaltaisessa tilanteessa yksinomaan direktiiviä 2003/55, kun otetaan huomioon ajankohta, jona valitus alimmalle oikeusasteelle tehtiin.

B Kansallinen oikeussääntö, jossa tunnustetaan asiavaltuus vain niille, joilla on ”oikeudellinen intressi”

1. Huomautuksia esittäneiden osapuolten näkemykset

31. Puolan tasavalta ja komissio, jotka ovat ainoita tässä oikeudenkäynnissä huomautuksia esittäneitä väliintulijoita, tarkastelevat tätä kysymystä eri näkökulmista.

32. Puolan tasavallan hallitus katsoo, että kun direktiivin 2003/55 25 artiklan 6 kohdassa viitataan ”osapuoleen, jota asia koskee”, siinä ei tarkoiteta verkon toimijoita vaan verkonhaltijaa. Tästä syystä tämä artikla ei ole Puolan hallituksen mielestä sovellettavissa nyt käsiteltävään asiaan eikä näin ollen mikään direktiivin säännös ratkaise Kúrian esittämää kysymystä.

33. Komission mielestä direktiivin 2003/55 25 artiklassa sekä 5 että 6 kohta koskevat ainoastaan oikeutta hallinnollisen valituksen tekemiseen mutta eivät oikeutta valittaa tuomioistuimeen. Tämän tulkinnan osoittaa sen mielestä oikeaksi kyseisen säännöksen vertaaminen direktiivin 2009/73 sanamuotoon, joka koskee nimenomaisesti muutoksenhakua kansallisissa tuomioistuimissa. Vaikka komissio katsoo, että riidanalainen päätös kuuluisi lähtökohtaisesti direktiivin 2003/55 25 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, päätöstä ei tehnyt Unkarin sääntelyviranomaisen ”riitojen ratkaisemisesta vastaavana viranomaisena”. Direktiivin 2003/55 25 artiklan 5 kohtaa ei siten voida soveltaa. Samaa pitäisi sen mielestä todeta 6 kohdasta, joka koskee saman artiklan 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti tehtyjä menetelmiä koskevia päätöksiä. Koska kyseessä on päätös, josta on valitettu muulla kuin edellä mainituissa 2, 3 ja 4 kohdassa mainitulla keinolla, myöskään 25 artiklan 6 kohtaa ei voida soveltaa. Komissio katsoo siis, ettei direktiivin 2003/55 asianomaisia säännöksiä voida soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa.

34. Korostettakoon, että myös komissio on ottanut kantaa, vaikkakin toissijaisesti, asian ratkaisemiseen direktiivin 2009/73 perusteella. Tätä on tärkeä korostaa, koska komissio päätteli tässä yhteydessä, että kansallisen tuomioistuimen piti panna täytäntöön tehokkuus- ja vastaavuusperiaatteet, mutta ei kyseisen direktiivin sovellettavuuden seurauksena vaan maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä annetun asetuksen N:o 715/2009 nojalla. Tällä säädöksellä annetaan kaasualan toimijoille erilaisia oikeuksia, mukaan lukien oikeus siihen, että kapasiteetinjakomekanismit ja ylikuormituksen hallintamenettelyt ovat avoimia ja syrjimättömiä. Vaikka komissio esittää tämän näkemyksen tapauksessa, jossa direktiiviä 2009/71 sovelletaan konkreettiseen tilanteeseen, sitä on tärkeää korostaa, koska se on ratkaiseva seuraavassa arvioinnissa.

2. Arviointi

35. Kuten olen jo esittänyt tämän ratkaisuehdotuksen 19–30 kohdassa, ainoa direktiivi, jota voidaan soveltaa nyt käsiteltävään asiaan, on lähtökohtaisesti niin sanottu toinen direktiivi eli direktiivi 2003/55. Tämä säädös kumottiin direktiivillä 2009/73, joka, toisin kuin direktiivi 2003/55, sisältää lisäsäännöksiä asianosaisten käytettävissä olevista muutoksenhakukeinoista tuomioistuimiin. Nyt käsiteltävässä asiassa sovellettavalle direktiiville 2003/55 on siis ominaista tuomioistuimille osoitettavien muutoksenhakukeinojen vähäisyys.

36. Ainoa direktiivin 2003/55 säännös, jossa viitataan muutoksenhakuoikeuden käyttöön, on sen 25 artiklan 11 kohdassa. Kyseisessä säännöksessä viitataan saman artiklan 5 ja 6 kohtaan ja lisätään, että niissä säädetyissä tapauksissa osapuolten, joita asia koskee, tekemät valitukset ”eivät rajoita yhteisön oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisen muutoksenhakuoikeuden käyttöä”.

37. Kuten komissio on esittänyt, pääasian oikeudenkäynnissä riitautettu päätös ei kuitenkaan sisälly edellä mainituissa 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuihin päätöksiin. Näissä säännöksissä viitataan näet päätöksiin, joita tehdään riitojen ratkaisijana toimivana viranomaisena, ja menetelmiä koskeviin päätöksiin. Nyt käsiteltävä asia ei näytä kuuluvan kumpaankaan näistä ryhmistä, joten 11 kohtaan sisältyviä muutoksenhakua koskevia säännöksiä ei voida soveltaa pääasiassa.

38. Kaasualaa koskeva unionin sääntely on kuitenkin huomattavasti laajempaa, sillä se ei sisälly ainoastaan edellä mainittuihin yhdenmukaistamis säännöksiin. Kansallisiin sääntelyviranomaisiin sekä verkkonhaltijoihin ja toimijoihin sovelletaan useiden asetusten säännöksiä; mainittakoon näistä erityisesti nyt käsiteltävän asian kannalta edellä mainitulla asetuksella N:o 715/2009 vuonna 2009 kumottu asetus N:o 1775/2005 maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä.

39. Asetusta N:o 1775/2005 sovellettiin näet asiallisesti ja ajallisesti nyt käsiteltävään asiaan, sillä se koski nimenomaisesti edellytyksiä, joiden mukaisesti toimijat pääsevät maakaasunsiirtoverkkoon, ja oli voimassa 3.3.2011 saakka, mistä lähtien asetusta N:o 715/2009 alettiin soveltaa.¹⁴

40. Asetuksen N:o 1775/2005 5 artiklassa vahvistetaan kapasiteetinjakomekanismien ja ylikuormituksen hallintamenettelyjen periaatteet, joita sovelletaan siirtoverkonhaltijoihin. Kyseisessä säännöksessä vahvistetaan kaikkien toimijoiden oikeus saada käytettäväkseen ”maksimikapasiteetti” ja oikeus ”avoimiin ja syrjimättömiin” kapasiteetinjakomekanismeihin. Nämä periaatteet kohdistetaan sekä verkkonhaltijoihin että sääntelyviranomaisiin, joiden on 10 artiklan mukaan ”varmistettava” asetuksen N:o 1775/2005 ”noudattaminen”.

41. Kyseisen 5 artiklan 5 kohdassa vahvistetaan konkreettisesti, että jos kyseessä on fyysinen ylikuormitus, sekä siirtoverkonhaltijan että sääntelyviranomaisten on sovellettava ”syrjimättömiä ja avoimia kapasiteetinjakomekanismeja”. Vaikka oikeussääntö on osoitettu sekä verkkonhaltijoille että sääntelyviranomaisille, on selvää, että sen edunsaajina ovat nimenomaan verkkonhaltijat, joille annetaan oikeus siihen, että ylikuormituksen hallintaan liittyvät päätökset tehdään avoimin ja syrjimättömin perustein.

42. Katson näin ollen, että tässä asetuksen N:o 1775/2005 5 artiklan 5 kohdassa annetaan pääasian tapauksessa pääasian oikeudenkäynnin kantajalle oikeus siihen, että ylikuormituksen hallintaan liittyvät päätökset tehdään avoimin ja syrjimättömin perustein. Koska kyseessä on näin ollen oikeus, joka on annettu suoraan unionin oikeuden nojalla tässä tapauksessa E.ON:n hyväksi, Unkarin tasavallan on

14 — Asetuksen N:o 715/2009 32 artikla.

taattava tämä oikeus kansallisten lainkäyttökanavien välityksellä, luonnollisesti prosessiautonomiansa mukaisesti mutta siten, että kunnioitetaan tehokasta oikeussuojaa, kuten Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa edellytetään. Tämä päätelmä kuuluu unionin tuomioistuimen runsaaseen ja vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön.

43. Kuten tunnettua, 47 artikla on jatkoa aikaisemmalle oikeuskäytännölle, joka on ilmaistu tehokkuus- ja vastaavuusperiaatteiden sekä tehokasta oikeussuojaa koskevan yleisperiaatteen muodossa, ja vaikuttaa mihin tahansa kansallisiin prosessisääntöihin, joilla pyritään takaamaan mahdollisuus vedota unionin oikeudessa myönnettyihin oikeuksiin.¹⁵ On selvää, että tämä sisältää kansalliset asiavaltuutta koskevat oikeussäännöt siltä osin kuin ne toimivat merkityksellisinä suodattimina oikeudelle saada asia tuomioistuimen käsiteltäväksi jäsenvaltioissa.

44. Edellytykset saada asia tuomioistuimen käsiteltäväksi jäsenvaltioissa ovat itse asiassa erityisen merkityksellisiä unionin oikeuden kannalta. Tästä on osoituksena SEU 19 artiklan 1 kohta, jossa edellytetään, että jäsenvaltiot *säättävät* ”tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla”.

45. Tästä syystä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen kyseenalaistamien asiavaltuutta koskevien kansallisten edellytysten yhteensopivuus unionin oikeuden kanssa on tutkittava juuri tehokkaan oikeussuojan näkökulmasta.¹⁶

46. Kuten tunnettua, silloin kun vallitsee epäilyksiä siitä, onko kansallinen prosessisääntö edellä mainittujen periaatteiden mukainen, tehokasta oikeussuojaa koskeva perusoikeus edellyttää tarkastelua, jossa otetaan huomioon paikka, joka kyseisellä oikeussäännöllä on menettelyn kokonaisuudessa, sen kehitys ja sen erityispiirteet eri kansallisissa oikeusasteissa. Tästä näkökulmasta on tarvittaessa syytä ottaa huomioon kansallisen tuomioistuinjärjestelmän perustana olevat periaatteet, joita ovat muun muassa puolustautumisoikeuksien suojaaminen, oikeusvarmuuden periaate sekä oikeudenkäynnin moitteeton kulku.¹⁷

47. Tehokasta oikeussuojaa koskevan perusoikeuden soveltamisesta kansallisiin asiavaltuutta koskeviin vaatimuksiin on annettu useita unionin tuomioistuimen tuomioita, joilla on merkitystä tämän ennakkoratkaisumenettelyn kannalta.

48. Unionin tuomioistuin totesi vuonna 2005 asiassa *Streekgewest*¹⁸ unionin oikeuden kanssa yhteensopimattomaksi kansallisen päätöksen, jolla jätettiin tutkimatta kanne, jonka kuntayhtymä oli nostanut toisen viranomaisen päätöksestä olla panematta täytäntöön lainvastaiseksi todettua tukea koskevaa kieltoa. Unionin tuomioistuin katsoi, että ”oikeussubjektilla voi olla kansallisissa tuomioistuimissa intressi vedota perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan [josta on tullut SEUT 108 artiklan 3 kohta] viimeisessä virkkeessä mainitun täytäntöönpanokiellon välittömään oikeusvaikutukseen”.¹⁹ Kansallisessa päätöksessä, jolla asian tutkimisen edellytysten puuttuminen todettiin, edellytettiin kantajalta, että tukitoimenpiteeseen perustuvan kilpailun vääristymän olisi pitänyt vaikuttaa siihen. Unionin tuomioistuin oli kuitenkin eri mieltä ja totesi, että ”huomioon on

15 — Ks. perusoikeuskirjan 51 artikla, jossa rajoitetaan tämän säännöksen sovellettavuus tilanteisiin, joissa valtiot ”soveltavat unionin oikeutta”. Unionin tuomioistuimen viimeaikainen oikeuskäytäntö, erityisesti oikeuskäytäntö, joka liittyy tehokasta oikeussuojaa koskevaan perusoikeuteen, on tässä yhteydessä merkityksellinen. Ks. mm. 22.12.2010 annettu tuomio *DEB* (C-279/09, EU:C:2010:811), tuomio *Samba Diouf* (C-69/10, EU:C:2011:524) tai tuomio *Sanchez Morcillo* (C-169/14, EU:C:2014:2099).

16 — Myös muut julkisasiamiehet yhtyvät tähän tehokasta oikeussuojaa koskevaan laajaan näkemykseen, joka kattaa myös tunnetut tehokkuus- ja vastaavuusperiaatteet. Näin menettelivät julkisasiamies *Bot* ratkaisuehdotuksessaan *Agronkonsulting* (C-93/12, EU:C:2013:172, 36 kohta) ja julkisasiamies *Jääskinen* ratkaisuehdotuksessaan *MTÜ Liivimaa Lihaveis* (C-562/22, EU:C:2014:155, 47 kohta).

17 — Tuomio *Tele2 Telecommunication* (C-426/05, EU:C:2008:103 55 kohta, ja siinä mainitut tuomiot).

18 — C-174/02, *ECLI:EU:C:2005:10*.

19 — Sama tuomio, 19 kohta.

otettava ainoastaan se seikka, että oikeussubjekti on verovelvollinen sellaisesta verosta, joka on erottamaton osa tukitoimenpidettä, joka on toteutettu tässä määräyksessä [perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan, josta on tullut SEUT 108 artiklan 3 kohta, viimeinen virke] olevan kiellon vastaisesti”.²⁰

49. Asiassa Hotel Loutraki ym.,²¹ joka ratkaistiin vuonna 2010 Euroopan unionin perusoikeuskirjan tultua voimaan, unionin tuomioistuin arvosteli jälleen jäsenvaltiota siitä, että tämä oli rajoittanut liikaa asiavaltuutta koskevia edellytyksiä julkisia palveluhankintoja koskeneessa asiassa. Kantajana ollut tarjoaja ei saanut vaatia Kreikan tuomioistuimissa korvausta vahingosta, joka sille oli aiheutunut unionin oikeuden rikkomisesta hallintotoimella, joka oli saattanut vaikuttaa hankintamenettelyn lopputulokseen. Unionin tuomioistuin totesi kyseisessä tilanteessa, että ”tarjoajalta viedään – – sen julkisten hankintojen alan unionin säännöstöön perustuvia oikeuksia koskeva tehokas oikeussuoja”.²²

50. Edellä esitetystä ilmenee, että se, että kyseessä on pelkkä odotus, saattaa riittää siihen, että hallinnollinen riita-asia jätetään kansallisissa tuomioistuimissa tutkimatta. Tämä lopputulos ei olisi ristiriidassa tehokasta oikeussuojaa koskevan perusoikeuden kanssa. Kun intressi on riittävän suuri ja lopputuloksella on varallisuusvaikutuksia, unionin oikeudessa annetun oikeuden ja aiheutuneen taloudellisen vahingon yhteisvaikutus edellyttää kuitenkin, että jäsenvaltiot takaavat oikeuden saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi.

51. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen esiin tuomaan tapaukseen liittyvässä välipäätöksessä todetaan, että Unkarin tuomioistuinten oikeuskäytännössä edellytetään ”oikeudellista intressiä”, jotta asianomaisella olisi asiavaltuus hallinnollisessa riita-asiasa. Tämän intressin vastakohtana on pelkkä taloudellinen vahinko, koska ensin mainittu takaa mahdollisuuden saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi, mutta jälkimmäinen ei. Välipäätöksestä on pääteltävissä, että E.ON ei ole luonut erityistä oikeussuhdetta verkonhaltijan eikä sääntelyviranomaisen kanssa ainakaan ylikuormituksen hallintaa koskevan konkreettisen seikan osalta, mikä riittäisi siihen, että kantajan intressiä voidaan pitää ”oikeudellisenä”.

52. Tämä näkemys on ominainen useille jäsenvaltioille, joiden hallinto-oikeusjärjestelmiin kuuluu tietty ankaruus asiavaltuutta koskevissa edellytyksissä.²³ Näin on esimerkiksi Puolan tasavallassa, mikä on hyväksyttävä perustelu sille, että se on väliintulijana tässä oikeudenkäynnissä.

53. Ei ole epäilystäkään siitä, että nämä hallinto-oikeudelliset järjestelmät on otettu käyttöön jäsenvaltioiden prosessiautonomian mukaisesti, ilman että unionin oikeudessa olisi yleisesti millään tavoin vastustettu niiden toimintaa.²⁴ On hyväksyttävää, että jäsenvaltiot takaavat hallinnon toimintaa koskevan oikeudellisen valvonnan niille yksilöille tai ryhmille, joita tietyt julkisoikeudelliset päätökset koskevat suoraan, vaikka muut jäsenvaltiot valitsevat avoimempia järjestelmiä. Joissakin yksittäistapauksissa, esimerkiksi ympäristöoikeuteen liittyvissä kysymyksissä, unionin oikeus voi edellyttää joiltakin jäsenvaltioilta tiettyjä muutoksia, mutta kaiken kaikkiaan unionin oikeusjärjestys ja kansalliset hallintolainkäyttöjärjestelmät ovat ristiriidattomasti rinnakkain voimassa.

20 — Sama kohta.

21 — C-145/08, EU:C:2010:247.

22 — Sama tuomio, 78 kohta.

23 — Tätä kysymystä kuvaa hyvin selvästi tarkastelu, joka on esitetty teoksessa Eliantonio, M., Backes, C., van Rhee, C.H., Spronken, T. ja Berlee, A., ”Standing up for your right(s) in Europe. A comparative study on Legal Standing (Locus Standi) before the EU and Member States’ Courts”, Intersentia, 2013.

24 — Ks. esim. unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä tapaus, joka koskee Saksaa ja sitä, ovatko sen asiavaltuutta hallinnollisissa riita-asioissa koskevat oikeussäännöt asianmukaisia Århusin yleissopimuksella vahvistetun kansainvälisen ja unionin oikeuden kannalta, ja konkreettisesti sen määräyksiä, jotka koskevat mahdollisuutta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi: tuomiot Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, 43 kohta) ja Gemeinde Altrip ym. (C-72/12, EU:C:2013:712, 45 kohta).

54. Katson pääasian osalta, että E.ON ei ole kyennyt vetoamaan oikeuteen direktiivin 2003/55 perusteella, sillä vaikka tätä direktiiviä tuolloin sovellettiin, se ei aineellisista syistä sisällä säännöksiä, jotka ratkaisisivat Kúrian esittämän erityistapauksen.

55. Kuten olen edellä esittänyt, E.ONilla on kuitenkin asetuksen N:o 1775/2005 5 artiklan 5 kohtaan perustuva oikeus. Tässä säännöksessä taataan jokaiselle toimijalle oikeus siihen, että fyysistä ylikuormitusta koskevat päätökset tehdään avoimuus- ja syrjimättömyysperiaatteiden mukaisesti. E.ON riitauttaa nimenomaan tällaisen ylikuormitusta koskevan päätöksen, sillä se liittyy edellytyksiin, jotka koskevat kaasuvuoden käytettävissä olevaa vapaata kapasiteettia. Katson tästä syystä, että sen lisäksi, että E.ONilla on asetuksella N:o 1775/2005 myönnetty oikeus, sillä on asiassa selkeitä varallisuusintressejä. Molempien seikkojen yhteisvaikutuksen perusteella katson, että kun päätöstä hylätä E.ONin asiavaltuus ”oikeudellisen intressin” puuttumisen vuoksi tarkastellaan tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden kannalta, se sopii huonosti yhteen mainitun oikeuden kanssa.

56. Ei ole unionin tuomioistuimen tehtävänä antaa ratkaisua asiavaltuutta koskevan yleisen kansallisen prosessinedellytyksen pätevydestä eikä viedä kansalliselta tuomioistuimelta sen roolia kansallisen oikeuden takaajana ja tulkitsijana. Kúrian tehtävänä on etsiä kansallisen oikeusjärjestyksen tulkinta, joka mahdollistaa sen yhteensovittamisen unionin oikeuden kanssa. Unionin tuomioistuin avustaa ennakkoratkaisua pyytävää tuomioistuinta ainoastaan unionin oikeussääntöjen tulkinna.

57. Näin ollen katson, että asetuksen N:o 1775/2005 5 artiklan 5 kohtaa on yhdessä perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa tulkittava siten, että ne ovat esteenä nyt käsiteltävässä asiassa sovelletun kaltaiselle, ”oikeudellisen intressin” olemassaoloon perustuvalla asiavaltuutta koskevalle edellytykselle, jolla evätään mahdollisuus saattaa asia hallintotuomioistuimen käsiteltäväksi maakaasualan toimijalta, joka haluaa riitauttaa kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksen.

V Ratkaisuehdotus

58. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Kúrian esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

1. Kansallisen tuomioistuimen on sovellettava pääasian oikeudenkäyntiin liittyvän kaltaisessa tilanteessa yksinomaan maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 98/30/EY kumoamisesta 26.6.2003 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2003/55/EY, kun otetaan huomioon ajankohta, jona valitus alimmalle oikeusasteelle tehtiin.
2. Maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä 28.9.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1775/2005 5 artiklan 5 kohtaa on yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa tulkittava siten, että ne ovat esteenä nyt käsiteltävässä asiassa sovelletun kaltaiselle, ”oikeudellisen intressin” olemassaoloon perustuvalla asiavaltuutta koskevalle edellytykselle, jolla evätään mahdollisuus saattaa asia hallintotuomioistuimen käsiteltäväksi maakaasualan toimijalta, joka haluaa riitauttaa kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksen.